GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 3. *Dumineca, 4 (16) Ianuariu.* **1887.**

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu I Ianuariu 1887 st. v., s'au începutŭ unŭ nou abonamentŭ, la care invitămŭ pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **3 fl.**	pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ șése „ 6 „	„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **12** „	„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Abonațilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fășiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea.

1886—1887.

II.

Brașovŭ, 3 Ianuarie a. c.

Bilanțulŭ politicei esterióre a monarchiei austro-ungare nu se încheiă, cum vĕḍurămŭ, c'unŭ profitŭ, ci cu-o desamăgire din cele mai dureróse.

„Din declarările prințului Bismarck — scrie „Egyetértés“ la începutulŭ anului 1887 — reiese cu puterea adevĕrului elementarŭ faptulŭ, că alianța cu Germania, pe care a ziditŭ politica nóstră esternă de șése-spre-ḍece anĭ încóce și pe care a răḍimatŭ puterea monarchiei, nu este decâtŭ o clădire rĕdicată pe nisipŭ, pe care celŭ dintâiu vêntŭ o póte dărîma“.

Sĕ cercetămŭ acum décă bărbații de statŭ ai acestei monarchie dualistice au fostŭ mai norocoșĭ în stăruințele lorŭ pe terêmulŭ politicei interióre.

Se împlinescŭ în curêndŭ douĕḍecĭ de anĭ, de când s'a înauguratŭ sistemulŭ dualisticŭ pe basa pactului dintre Austria și Ungaria, dér ar fi, credemŭ, unŭ lucru fórte cutezatŭ a susține, că în acestŭ intervalŭ s'a consolidatŭ forma de statŭ întrodusă la 1867.

Aceleașĭ neînțelegerĭ, aceleașĭ neajunsurĭ și nemulțumirĭ le vedemŭ manifestându-se și aḍĭ ca înainte cu douĕ-ḍecĭ de anĭ. S'apropiă terminulŭ când espiră pactulŭ încheiatŭ a doua óră înainte cu ḍece anĭ, dér încă nu s'a resolvatŭ nicĭ măcarŭ una din cestiunile pendente ale pactului.

Guvernele din Peșta și din Viena au fostŭ stabilitŭ între sine o înțelegere provisoriă în credință, că vorŭ puté isbuti a face sĕ se priméscă de cătră parlamente. Insĕ cabinetulŭ Taaffe a datŭ peste greutățile cele mai marĭ, fiindcă maioritatea din Reichsrath face nisce pretențiunĭ, pe carĭ Ungurii nicĭdecum nu vorŭ sĕ le împliuéscă. De aceea guvernulŭ din Viena s'a vĕḍutŭ constrînsŭ a începe din nou negociările. Aceste însĕ au rĕmasŭ fără de resultatŭ și anevoiă se va puté ajunge la o înțelegere înainte de espirarea pactului.

Pe lângă neînțelagerile aceste s'au mai adausŭ în anulŭ 1886 și agitațiunile în contra instituțiunei armatei comune, carĭ asemenea n'au contribuitŭ nicĭdecum la înălțarea prestigiului monarchiei dualiste în afară. S'a datŭ pe față cu ocasiunea demonstrațiunilorŭ în afacerea Hentzi-Iansky, că organismulŭ monarchiei sufere de-o rană periculósa.

A mai avutŭ dualismulŭ sĕ mai dea încă o probă despre vitalitatea lui când cu negociările pentru reînoirea convenției comerciale cu România, dér n'a reușitŭ nicĭdecumŭ în modŭ îmbucurătorŭ. Cei dela Viena au trasŭ în drépta, cei din Pesta în stânga și așa n'a pututŭ isbuti până acuma guvernulŭ comunŭ a stabili o înțelegere cu statulŭ vecinŭ, deși au fostŭ în jocŭ marĭ interese economice. Ministrulŭ de esterne s'a vĕḍutŭ chiar constrînsŭ a declara, că i sunt mânile legate prin interesele speciale ce se manifestau fără considerare la interesulŭ generalŭ alŭ monarchiei.

Astfelŭ mașina dualistică s'a doveditŭ atâtŭ de greóiă, încâtŭ nicĭ într'o cestiune de importanță economică capitală nu s'a pututŭ dobândi unŭ resultatŭ favorabilŭ.

Și óre ce resultate au obținutŭ fiăcare din statele dualiste ale monarchiei deosebitŭ pentru sine?

La noi, în statulŭ ungarŭ, s'a lucratŭ cu puterĭ îndoite spre a întări regimulŭ Tiszaistŭ, care de unŭ șirŭ lungŭ de anĭ se susține numai prin mijlóce artificiale. Pentru scopulŭ acesta s'a reformatŭ camera magnațilorŭ, s'a făcutŭ o reformă administrativă concentrândŭ și mai multŭ puterea în mânile guvernului, s'a decretatŭ prelungirea mandatului dietalŭ pe cincĭ anĭ, în locŭ de treĭ ș. a.

Folosulŭ ce-lŭ va trage statulŭ din aceste reforme va fi așadér, că s'a întăritŭ posițiunea unui guvernŭ, care după ḍece anĭ de activitate nu se póte lăuda decâtŭ c'unŭ teribilŭ deficitŭ financiarŭ, economicŭ, politicŭ și moralŭ.

Câtŭ pentru politica de naționalitate anulŭ 1886 a adusŭ o schimbare radicală. După ce guvernulŭ tiszaistŭ a reușitŭ a face sĕ i se priméscă proiectele de lege, ce aveau de scopŭ întărirea posițiunei sale, a credutŭ, că nu mai este de lipsă a-șĭ bate capulŭ cu cestiunea naționalităților și șefulŭ cabinetului a declaratŭ în parlamentă, că nu recunósce naționalitățilorŭ dreptulŭ de a'șĭ desvolta în acestŭ statŭ individualitatea lorŭ națională și că rassa maghiară trebue sĕ înprime statului propriulŭ sĕu timbru.

Din nenorocire acéstă enunciațiune a găsitŭ înfocațĭ apĕrătorĭ și în sînulŭ oposițiunei maghiare și astfelŭ cestiunea naționalitățilorŭ a fostŭ înmormêntată în dieta din Peșta cu mare alaiu. A muritŭ acolo pentru ca sĕ reînvie cu putere și mai mare în țéră, unde îngrijescŭ pentru acésta cu prisosință agențiĭ marĭ și micĭ ai guvernului.

Intr'aceea resultatulŭ realŭ este: crescerea nemulțămirei și a miseriei în țéră în proporțiă cu deficitulŭ ne mai pomenitŭ financiarŭ alŭ statului.

Altfelŭ au lucratŭ cei din Austria. Ei s'au străduitŭ a face unŭ pasŭ înainte spre împăcarea popórelorŭ luândŭ mĕsurĭ pentru egala îndreptățire a limbelorŭ. Dér și aicĭ s'au ivitŭ marĭ dificultățĭ și neajunsurĭ. Urmările greșelelorŭ politice din trecutŭ se manifestă acum mai tare ca orĭ și când. Pasivitatea Germanilorŭ din Boemia a adusŭ turburare în mersulŭ desvoltării interióre a statului. Multe suntŭ și în Austria nĕcasurile și nemulțămirile popóre orŭ.

Remâne sĕ cercetămŭ, ce s'a lucratŭ în anulŭ 1886 în sînulŭ nostru, alŭ Românilorŭ.

Bismarck și Austro-Ungaria.

După ce cancelarulŭ germanŭ șĭ-a ținutŭ discursulŭ ce l'amŭ publicatŭ în numĕrulŭ trecutŭ, s'a ridicatŭ căpetenia partidei centrului *Windthorst* spre a-lŭ combate. Elŭ ḍise între altele, că afirmarea cancelarului, cum că Germania n'are interese în Orientŭ, îĭ este o nouĕ doctrină. Oratorulŭ crede că comerciulŭ și puterea Germaniei au interese în Orientŭ și că acestea coincidŭ cu ale Austriei. Nu înțelegemŭ, cum Germania ar putea sĕ privéscă cu indiferență ca alte puterĭ sĕ ia Constantinopolulŭ și sĕ se așeḍe în Bulgaria.

Principele *Bismarck*: Antevorbitorulŭ cere, ca interesele nóstre în Orientŭ sĕ mérgă mână 'n mână cu ale Austriei. Relațiunile nóstre cu Austria se baséză pe consciința reciprocă, că deplina esistență ca putere mare a unuia este o necesitate pentru celălaltŭ în interesulŭ echilibrului europénŭ, de nu se raḍimă pe fundamentul, ca una din cele douĕ națiunĭ sĕ se pună într'unŭ casŭ datŭ în serviciulŭ celeilalte, cum s'a ḍisŭ în Ungaria. Suntŭ interese austriace, care nu potŭ deveni germane, și viceversa. N'am cerutŭ nicĭodată Austriei ca sĕ ia parte la certele nóstre cu Francia séu cu Spania, dér pentru esistența nóstră ca marĭ puterĭ ne întrepunemŭ reciprocŭ. *Ce interese are Austria în Constantinopolŭ, acésta o privesce pe ea, noi n'avemŭ acolo interese. Politica a douĕ puterĭ marĭ se póte asemêna cu doi călĕtorĭ într'o pădure întunecósă, dintre carĭ nicĭ unulŭ nu se 'ncrede în celălaltŭ.* Consultŭ este, ca sĕ se evite cea dintêiu indispositiă séu ostilitate.

In ședința dela 1/13 Ianuariu a. c. *Windthorst* replicândŭ din nou prințului Bismarck a ḍisŭ:

„Eu încă totŭ nu potŭ înțelege, ca Germania sĕ n'aibă în Orientŭ nicĭ unŭ interesŭ. *Décă în adevĕrŭ suntemŭ aliațĭ cu Austria,* atuncĭ de ce accentuéză cancelarulŭ mereu în modŭ ostentativŭ, că n'avemŭ de a face nimicŭ cu lucrurile, ce se petrecŭ în Orientŭ? *Ce se va întêmpla, décă Austria va fi încurcată într'unŭ rĕsboiu?....*

Bismarck a rĕspunsŭ la acésta evasivŭ printr'o observare satirică asupra persónei lui Windthorst.

Inarmările Muntenegrului.

Cetimŭ în „Le Temps“:

„De câte-va sĕptĕmânĭ se pare că Muntenegrulŭ șĭ-a propusŭ sĕ interviă la rêndulŭ sĕu în complicațiunile balcanice. Nu mai e vorbă, în pressa austriacă și englesă, de câtŭ de preparativele rĕsboinice ale acestui micŭ statŭ, care e numitŭ cu dreptŭ cuvêntŭ fermentulŭ furtunilorŭ orientale. Se vorbesce de concentrărĭ de trupe la fruntarii; de armărĭ active, ce tindŭ a pune pe piciorŭ de rĕsboiu trupele principatului, reorganisate în cursulŭ anului trecutŭ; și étă că unŭ ḍiarŭ din Zara, „Serbski List,“ care e consideratŭ a fi devotatŭ prințului Nikița, publică unŭ felŭ de articulŭ manifestŭ, în care atribue acestui suveranŭ misiunea de a reconstitui vechiulŭ imperiu sêrbescŭ, așa cum exista sub Ștefanŭ celŭ Tare în mijloculŭ secului alŭ 14-lea, când cuprindea, afară de țĕrile regelui Milanŭ, Tesalia, o parte din vechea Traciă și din Albania.

Inarmările Muntenegrului presintă unŭ îndoitŭ periculŭ ca simptomŭ și ca faptŭ. Concentrarea pe fruntaria Limului a unorŭ trupe rĕu disciplinate și unite prin strînse legăturĭ de rudeniă și de rassă cu locuitorii din Novi Bazar și din Plevlie, póte sĕ dea semnalulŭ unei nouĕ însurecțiunĭ a Bosniei și Herțegovinei; aceste țĕrĭ nu se simtŭ bine sub dominațiunea Austriei; călĕtoria de inspecțiune, ce o-a făcutŭ pe acolo unŭ membru din familia imperială, nu lasă îndoială asupra stării turburate a acestor douĕ provincii, carĭ conservă pentru Muntenegru iubirea tradițională.

De altă parte, décă principatulŭ înarméză, décă elŭ înarméză contra Serbiei, și nu contra Turcilorŭ, acésta provine de acolo, că Rușii o permitŭ; legăturile strînse ce légă Cetinie de Petersburgŭ nu s'au afirmatŭ nicĭodată mai bine ca anulŭ trecutŭ prin subsidiile ce prințulŭ Nikița a găsitŭ în Rusia, prin atitudinea pasivă pe care acestŭ suveranŭ a fostŭ obligatŭ sĕ observe în momentulŭ complicațiunilorŭ bulgare. Décă elŭ se prepară ca sĕ urmeze acum o altă politică, causa e că elŭ se simte autorisatŭ la acésta de Rusia și protegiatŭ de acéstă Putere contra riscurilorŭ, la carĭ se espune de partea Austriei.

Planurile rusescĭ în Asia.

Cătră o fóiă polonă se relatéză următórele din Merw:

Dela Septemvre încócĭ se concentréză numĕróse trupe în Merw, Samarkand și la granițele Afganistanului și e evidentŭ că la primă-véră Rușii vorŭ sĕ năvălescă în interiorulŭ Afganistanului și prin teritoriulŭ persanŭ vorŭ înainta spre Heratŭ și golfulŭ persanŭ, spre a ataca trupele anglo-indiene. Planurile și împăr-

ţirea marşului suntŭ gata deja şi nu încape indoială, că la primă-véra viitóre va fi rĕsboiu cu Afganii şi cu Englesii, carĭ deasemenĭ facŭ pregătirĭ de rĕsboiu în India. Englesii au cumpĕratŭ în Persia ca la 40,000 cai, spre a putea ţiné pieptŭ cu cavaleria rusésců, care e înzestrată cu arme nouĕ şi are artileriă multă, compusă din tunurĭ uşóre. Astăḑĭ Rusia dispune în ţinutulŭ nostru de 60,000 ómenĭ infanteriă, 40,000 ómenĭ cavaleriă şi 480 tunurĭ dé câmpŭ. Artileria afgană nu preţuesce multŭ şi nu póte face mai nimicŭ contra tunurilorŭ rusescĭ. Din Oremburgŭ şi din guvernamentele siberiane vorŭ mai sosi pănă la primăvĕră ca la 40,000 ómenĭ, carĭ vorŭ sta ca reservă în Merw şi Samarkand. In Bochara stau deja ca la 12,000 ómenĭ şi vorŭ mai primi 8000 ómenĭ din Siberia, de unde au şi plecatŭ.

Budapesta, *anulŭ nou 1887.*

(*Afacerea convenţiei comerciale.*) Cu tóte că ḑiarele afirmă complecta înţelegere între delegaţii României şi ai Austro-Ungariei în privinţa regulărei cestiunei vamale, încă totŭ nu s'a putută afla păn' acum o basă positivă pentru încheiarea unei convenţiunĭ.

Totŭ ce s'a întêmplatŭ până aḑĭ, au fostŭ numai desbaterĭ principialĭ, fără de obligămêntŭ, fără de a subscrie óreşcarĭ puncte stabilite.

După schimbarea ideilorŭ în principiu, delegaţii românĭ au părăsitŭ Viena cu declararea că n'au instrucţiunĭ ulteriόre.

Se înţelege că pertractările vorŭ urma, şi se vorŭ apropia, ba şi înţelege pe deplinŭ asupra unorŭ puncte, putemŭ ḑice părţĭ ale întregului; mai grea va fi cestiunea regulamentului veterinarŭ, faţă cu care mi s'a spusŭ că mai alesŭ delegaţii maghiarĭ facŭ dificultăţĭ si pretensiunĭ neacceptabile.

Din unele declaraţiunĭ ale acestora s'a observatŭ, că o convenţiune cu România, ca cea cu Serbia, ar fi mai multŭ o libertate discreţionară dată guvernului unguresců, ca adecă sĕ deschidă şi sĕ închidă porţile vămilorŭ, când şi cum le va plăcea lorŭ; delegaţii României însĕ sĕ se fi pronunţatŭ că nicĭ odată nu vorŭ subscrie o astfelŭ de convenţiă umilitóre.

Morile Ungariei, de când cu rĕsboiulŭ vamalŭ, n'au datŭ dividende; transportulŭ căilorŭ ferate atâtŭ ungare câtŭ şi austriace a scăḑutŭ cu sute de mii; apoi comerciulŭ şi industria, în genere? Tóte aceste vorŭ îndemna credemŭ şi pe delegaţii Ungariei ca sĕ se mai apropiă de ai României şi sĕ nu persiste în pretenţiunĭ, care ar puté zădărnici şi de astădată încheiarea convenţiei, de care avemŭ atâta nevoiă. Δ.

SCIRILE ḐILEI.

Mare desamăgire pentru Kulturegylet. Episcopulŭ romano-catolicŭ din Alba-Iulia Franciscŭ *Lönhart* a respinsŭ cererea comitetului din Cluşiu alŭ reuniunei de maghiarisare, de a se alia cu acéstă reuniune în ceea ce atinge ajutorarea ei conformŭ propunerei făcute de episcopulŭ reformatŭ. Ca motivŭ alŭ acestei refusărĭ episcopulŭ Lönhart aduce împrejurarea, că din o asemenea coaliţiune cu „Kulturegylet"-ulŭ elŭ nu sperézá nicĭ unŭ ajutorŭ pentru biserica sa, ci mai multŭ se arată semnele unei perderĭ regretabile. „Ellenzék« s'a cătrănitŭ focŭ. „Episcopulŭ catolicŭ — scrie »Elenzek" — nu ḑice şi nicĭ nu póte sĕ ḑică despre sine: în prima liniă eu mĕ sciu şi mĕ mărturisescŭ pe mine de Maghiarŭ şi în a doua liniă unŭ servitorŭ alŭ bisericei ungurescĭ, ce luptă şi trăesce pe pămêntulŭ patriei."

Câtŭ pentru episcopulŭ reformatŭ, „Ellenzek" declară, că acesta şĭ-a greşitŭ fórte multŭ tactica, când şĭ-a arĕtatŭ numĕrósele indigenţe ale bisericei sale pe tóte terenele, cu atâtŭ mai vîrtosŭ, căcĭ arătândŭ miseria bisericelorŭ reformate din singuraticele comune, episcopulŭ reformatŭ pretutindenea asémĕnă starea Maghiarilorŭ cu a Românilorŭ, ceea ce arată o mare eróre strategică, de órece acésta este o *adevĕrată declaraţiune de rĕsboiu* şi apoi comandantulŭ, décă vrea sĕ reésă învingĕtorŭ, nu trebue sĕ-şĭ descopere înaintea inimicului planurile sale. Afară de aceea episcopulŭ reformatŭ Szász Domokos în adunarea dela 12 Decemvre a comitetului „Kulturegylet«-istŭ din Cluşiu a promisŭ pe séma acestei societăţĭ 100—150 mii fl. capitalŭ cu condiţiunea ca după acestŭ capitalŭ reuniunea sĕ plătéscă în timpŭ de 30 de anĭ interese de 5%; astăḑĭ însĕ episcopulŭ ofere numai 53 de mii fl. cu condiţiune ca societatea sĕ fiă îndatorată a înapoia bisericei reformate în timpŭ de 32 de anĭ câte 8640 fl. pe anŭ ca interese. »Acésta, ḑice „Ellenzék", aşa credemŭ că nu e ofertulŭ celŭ de mai nainte« — Va sĕ ḑică, părintele episcopŭ Domokos e bărbatŭ cu prevederĭ marĭ pentru interesele bisericei sale, şi bine face că caută sĕ'şĭ întórcă banii încă până mai este în flóre fondulŭ banchetelorŭ „patriotice".

—x—

In 10 Ianuariu n. a fostŭ la Maiestatea Sa unŭ prânḑŭ, la care au luatŭ parte ministrulŭ românŭ Sturza, membrii comisiunei române *Cantacuzenŭ*, *Protopopescu*, *Rădulescu*, miniştrii *Kalnoky*, br. *Orczy*, şefulŭ de secţiune *Szögyeny*, ministrulŭ de comerţŭ *Szechenyi*, şefulŭ de secţiune *Matzinger*, guvernatorulŭ Dalmaţiei locot. feldmar. *Blazekovics* şi ambasadorulŭ br. *Herbert*.

—x—

„*Modestia*" e numele unei nouĕ reuniunĭ de tinerĭ, ce s'a înfiinţatŭ în *Pesta*. Scopulŭ reuniunei e d'a face oposiţiă la balurĭ necuviinciósei şi sĕlbaticei esecutărĭ a ceardaşului, care a fostŭ defăimatŭ chiar de Francesĭ.

—x—

Inspectorulŭ şcolarŭ Franz *Kozma* a confiscatŭ din scóla gr. cat. din Pintacŭ o chartă »oprită« şi a făcutŭ arătare penală, ne spune o fóiă ungurésců. — Abia amŭ intratŭ în noulŭ anŭ şi năsdrăvăniile „patriotice« au şi începutŭ. Nicĭ vorbă nu mai încape că e vr'o chartă cu numirile românescĭ.

—x—

Aflămŭ că institutorulŭ sasŭ *Voith* din Blumĕna s'a împuşcatŭ alaltă-séră, mamă-sa a muritŭ erĭ diminéţă, ér nevastă-sa, care a născutŭ înainte de vreme, se află în periculŭ de mórte.

—x—

Căpitanulŭ Gustav Edler von *Benceveci*, dela regim. 2 de inf. din locŭ, a încetatŭ din viéţă erĭ diminéţa la 4 óre.

—x—

Fóia »Potsdamer Nachrichter" se ḑice că e dată în judecată la cererea guvernului rusŭ pentru insultare a Ţarului. Joi în sĕptĕmâna trecută, loct. colonelŭ Villaume a fostŭ învitatŭ la masă în Gacina. Ţarulŭ i-a strînsŭ fórte amicalŭ mâna ḑicêndu'i în glumă, că se bucură că-lŭ vede aşa de sănĕtosŭ, după ce l'a împuşcatŭ.

—x—

Alexandru *Buna* din *Purcăreţĭ*, în vêrstă de 26 de anĭ, venindŭ şi elŭ de sĕrbătorĭ acasă din România, unde servise o jumătate de anŭ şi 'şĭ economisise ceva, nevastă-sa, care e de o rĕutate nespusă, îlŭ primi aşa de rĕu, încâtŭ bietulŭ de desperare se sinucise bêndŭ otravă.

—x—

Vestitulŭ căpitanŭ de hoţĭ *Tosics*, care înspăimêntase poporaţiunea Bacskei şi Caraşŭ-Severinului, a trecutŭ cu ómenii sĕĭ în Serbia. Ministeriulŭ de interne sêrbŭ a cerutŭ ministeriului unguresců de honveḑĭ sĕ'i trimétă o patrulă de 30 de gendarmĭ la Belgradŭ pe cheltuiala ministeriului de rĕsboiu sêrbescŭ. S'a şi trimisŭ subloct. de gendarmĭ Vallo din Neoplanta, căruia i se vorŭ pune la disposiţiune şi trupe sêrbescĭ décă va avea nevoiă, numai se prindă banda lui Tosics, care se compune din 36 de ómenĭ.

—x—

Comitetulŭ reuniunii sodalilorŭ românĭ din Sibiiu, încuragiatŭ de spriginulŭ oferitŭ din partea mai multorŭ domnĭ din inteligenţa română din locŭ, a arangiatŭ unŭ ciclu de prelegerĭ publice. La prelegerile acestea este cu tótă onórea invitatŭ on. publicŭ, care prin acésta se avisézá totodată, că ciclulŭ se va începe cu 4/16 Ianuarie 1887 la 5 óre séra şi se va continua din optŭ în optŭ ḑile, până la 1/13 Februarie 1887 inclusivŭ, ceea ce ar face cu totulŭ cincĭ prelegerĭ. Prelegerile se vorŭ ţiné în localulŭ societăţii române de lectură. Strada Cisnădiei nr. 7. Fiindcă prelegerile, pre lângă petrecere spirituală, mai au şi scopulŭ spriginului materialŭ alŭ reuniunii sodalilorŭ românĭ din Sibiiu, la întrare va fi a se solvi: a) din partea membrilorŭ reuniunii câte 5 cr.; din partea nemembrilorŭ câte 10 cr. Suprasolvirĭ se vorŭ primi cu mulţămită. La »Institutulŭ tipograficŭ" şi în librăria tipografiei archidiecesane se vêndŭ bilete de întrare şi se primescŭ abonamente pe ciclulŭ întregŭ. Programa ciclului se va distribui la cassă. Ciclulŭ se va deschide cu: „Biografiă fără nume" séu »Faurulŭ din comună«, de *N. Cristea*.

—x—

Corpulŭ învĕţătorescŭ dela scóla conf. rom. din *Beclénŭ* (com. Făgăraşŭ), va aranja Joi in 8 (20) Ianuariu 1887 în localulŭ scólei din locŭ o *producţiune literară* împreunată cu danţŭ. Inceputulŭ séra la $6\frac{1}{2}$ óre. Preţulŭ întrărei: de persónă 50 cr., de familiă 1 fl. 20 cr. Venitulŭ e destinatŭ în favorulŭ elevilorŭ miserĭ. Becleanŭ, în 29 Decemvre 1886. *Comitetulŭ aranjatorŭ.* Ofertele mărinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita publice. Programulŭ: 1. »Cuvêntŭ de deschidere" rostitŭ de D. G. *Iaflanŭ*. 2. „Ţéră mândră" poesiă, esecutată de corulŭ micstŭ. 3. „Chiemarea inteligenţei române faţă cu poporulŭ dela sate", disertaţiune de D. G. *Dobrinŭ*. 4. »Fântână cu trei isvóre" cântecŭ poporalŭ, esecutatŭ solo de D-şóra *Elena Prodanŭ*. 5. „Fraţii jderĭ" poesiă de V. Alexandri, declamată de D. N. *Ludu*. 6. „Cântecul gintei latine" poesiă esecutată de corulŭ micstŭ. 7. Unŭ dialogŭ între patru elevĭ. 8. „Adio Bucurescĭ« romanţă de Th. Georgescu, duet esecutatŭ de D-nii G. *Iaflanŭ* şi N. *Ludu*. 9. „Monologŭ ocasionalŭ" rostitŭ de *E. Prodanu*. 10 „Cisla" cuartetŭ umoristicŭ-satiricŭ de C. Porumbescu, esecutatŭ de corulŭ micstŭ. Intre pausă se vorŭ esecuta jocurile istorice »Căluşerulŭ" şi „Bătuta".

—x—

Reuniunea de binefacere a ţĕranilorŭ românĭ din *Rĕşnovŭ* va arangea unŭ *balŭ* Marţĭ în 6 (18) Ianuariu 1887 în sala „Otelului mare" din Rĕşnovŭ. Venitulŭ curatŭ e destinatŭ pentru sporirea fondului reuniunii. Preţulŭ de întrare: de persónă 50 cr., de familiă 1 fl. v. a. Rĕşnovŭ, 30 Decemvre 1886. Comitetulŭ aranjatorŭ: *G. Proca*, preş. soc., *Ioanŭ Hamsea*, secret. soc. Inceputulŭ la 7 óre séra. Ofertele marinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ cuita publice.

FOILETONU.

Rolulŭ şi influinţa comerciului în civilisaţiune.

(Urmare.)

După cum amŭ vĕḑutŭ fiecare regiune a globului îşĭ are constituţiunea sa geografică particulară: aci se estindŭ straturĭ de cărbune imense, precum şi de fierŭ, de plumbŭ, de aramă, dincolo e mai multŭ aurulŭ, argintulŭ, platina şi pietrile preţióse. Aceeaşĭ diversitate se găsesce în distribuţiunea remnului vegetalelorŭ şi alŭ animalelorŭ; sórele, care încălḑesce şi lumină pămêntulŭ în modŭ neegalŭ, care dă în abondanţă în unele zone căldura şi lumina, pre când pe celelalte le abandonéză frigidităţii şi umbrei, însémnă fiăcărei familii limitele, preste carĭ nu póte trece. Aceeaşĭ diversitate e şi în repartiţiunea facultăţilorŭ omenescĭ. E de ajunsŭ o scurtă privire ca sĕ ne demonstre că tóte popórele nu suntŭ provĕḑute cu aceleaşĭ aptitudinĭ. Francesii, Englesii, Italianii, Nemţii, Ruşii, Românii, Chinesii, Indianii, Negrii etc. toţĭ au geniulŭ lorŭ particularŭ, provenind séu dela rassă, séu dela împrejurările naturale ale pămêntului şi climei; forţele fisice intelectuale şi morale ale omului variază după rasse, popóre şi familii. In lume nu esistă 2 indiviḑĭ cu capacitate egală şi cu aptitudinĭ asemenea. Diversitate şi inegalitate de elemente de producţiune în diferitele regiunĭ ale globului; diversitate şi inegalitate nu mai puţinŭ pronunţată în aptitudinile ómenilorŭ: astfelŭ e spectacolulŭ ce ne presintă creaţiunea.

Din acestŭ arangiamentŭ naturalŭ de lucrurĭ s'a născutŭ necesitatea schimburilorŭ. Nicĭ o regiune a globului neputêndŭ deveni focariulŭ universalităţii industriilorŭ; nicĭ unŭ individŭ neputêndŭ produce isolatŭ întregulŭ de lucrurĭ necesare satisfacţiunei trebuinţelorŭ sale, ce au trebuitŭ ómenii sĕ facă? Aceia carĭ au fostŭ înzestraţĭ cu mai puţinŭ şi carĭ formézá ca o transiţiune între genulŭ omenescŭ şi celelalte specii de animale, se mulţămescŭ cu productele, carĭ e potŭ fasona ei înşişĭ pentru carĭ au materialulŭ la îndemână. Astfelŭ de ómenĭ rĕmânŭ cufundaţĭ în barbaria primitivă şi suntŭ supuşĭ neîncetatŭ privaţiunilorŭ celorŭ mai dure. Esemple amŭ puté cita: Negrii din Africa, Congo etc. Cei mai inteligenţĭ din contră caută unŭ mijlocŭ, care pune imediatŭ spre serviciulŭ lorŭ resursele întregei creaţiunĭ. In locŭ de a produce cu indiferenţă tóte lucrurile. fiăcare se aplică la acelea ce'i permitŭ sĕ producă cu uşurinţă aptitudinile sale particulare şi natura materialelorŭ, de carĭ dispune şi apoi le schimbă pentru lucrurile, carĭ le produce cu anevoie séu carĭ nu le póte de locŭ produce. Mulţămită acestui procesŭ, pe câtŭ de simplu pe atâtŭ de fecundŭ, fiăcare póte sĕ obţină o cantitate din ce în ce mai considerabilă de bunurĭ necesare la mulţămirea trebuinţe'orŭ sale, fiăcare póte sĕ'şĭ estindă şi perfecţioneze în infinitŭ esistinţa sa.

Schimbulŭ e aşadĕră o necesitate, care derivă din natura omului şi din împrejurările în mijloculŭ cărora e pusŭ şi libertatea de a schimba devine astfelŭ identică cu necesitatea de a lucra, ca o instituţiune a naturii. Décă Providenţa ar fi voitŭ ca ómenii sĕ rĕmână isolaţĭ, fără comunicaţiune între ei, nu le-ar fi datŭ ea óre la îndemână tóte elementele producţiunii? Nu i-ar fi dotatŭ ea óre cu tóte aptitudinile în aceeaşĭ mĕsură? Décă natura a împărţitŭ în modŭ diferitŭ şi inegalŭ elementele şi instrumentele producţiunii pe suprafaţa globului, óre nu e acésta o probă, că ea a voitŭ ca şi estensiunea schimbului sĕ fiă o necesitate providenţială de care ómenii trebe sĕ asculte? Schimbulŭ séu mai bine ḑisŭ comerciulŭ e pre lângă necesitate şi unŭ dreptŭ naturalŭ. Elŭ e aşa ḑicêndŭ contimporanŭ cu civilisaţiunea şi cu dreptŭ cuvêntŭ se póte admite că cu câtŭ o ţéră are unŭ comerciu mai estinsŭ, cu câtŭ întreţine mai multe relaţiunĭ, cu atâtŭ ea se află pe o trĕptă mai înaltă de civilisaţiune. Idea de fraternitate, în totŭ ce are ea mai nobilŭ şi mai înaltŭ, era necunoscută încă ómenilorŭ, pre când interesulŭ apropia rassele cele mai ostile prin relaţiunĭ de comerciu. „Non ominis fert omnia tellus" este unŭ adevĕrŭ de esperienţă, care se impunea popórelorŭ comerciale ale anticităţii ca şi acelora din tim-

Adevĕrulŭ despre Siberia.

(Fine).

Siberia a trecutŭ prin mai multe fase: Ea a fostŭ pădure seculară şi teritoriu de vênatŭ, era unŭ câmpŭ de esploataţiune de metale şi alŭ căutătorilorŭ de aurŭ, ea trecea şi mai trece încă de o *coloniă de criminaliştĭ.* Dér bogatele comorĭ naturale s'au esploatatŭ în totdéuna în modŭ neraţionalŭ, şi urmarea acestei sisteme răpitóre se simte deja în stóreerea provisiunilorŭ.

Mai vêrtosŭ a scădutŭ proverbiala bogăţiă de piei de animale sĕlbatice într'unŭ modŭ de totŭ repede, aşa că comerciulŭ cu perĭ de porcŭ se privesce de mai rentabilŭ, decâtŭ celŭ cu blane. Şi în productele metalice se simte o scădere mare; spĕlătoriile de aurŭ au sugrumatŭ industria mică şi au paralisatŭ agricultura, buticele de rachiu (vutcă, wutky) s'au sporitŭ. Chiarŭ economia de vite se pórtă în modŭ neraţionalŭ; productele animalice de mare preţŭ se pierdŭ fără folosŭ. Este încă mare lipsă de căi de comunicaţiune, lipsă fórte simţită de lucrătorĭ harnicĭ.

Afară de acésta Siberia a devenitŭ cu totulŭ prada esploataţiunii de dinafară: ea trebue sĕ dea tóte productele brute pe preţurĭ de nimica şi sĕ nu aibă industriă propriă; trebue sĕ-şĭ esporte bunurile sale naturale şi sĕ se provadă cu marfă importată! In contra acestei posiţiunĭ economice inferióre, la care este osîndită ţéra, protestéză energicŭ partida iubitóre de reforme: productele locale sĕ căştige mai vêrtosŭ în preţŭ prin prelucrarea la faţa locului, pentru poporaţiunea propriă sĕ prindă bine totŭ felulŭ de lucru, Siberia sĕ aibă economia şi industria sa propriă, sĕ devină têrgulŭ industrialŭ pentru Asia internă. Chiar şi esploataţiunei interne sĕ-i se pună bariere puternice; monopolulŭ, speculaţiunea şi esploataţiunea economică şi *„însclăvirea"* (Siberianulŭ are pentru acéstă noţiune espresiunea *„kabala"*) ţĕrenimei mai sĕrace forméză încă şi astădĭ aparinţe dominante în viéţa Siberiei, carĭ se tragŭ din timpulŭ Concvistadorilorŭ*). Numai o colonisaţiune solidă va fi în stare a delătura tóte aceste stărĭ anormale şi sĕ aducă ţĕrei puterĭ de muncă sănĕtóse şi inteligente. Numai basată pe o cultură desvoltată şi sănĕtósă şi pe puterĭ technice destoinice va puté dobêndi Siberia posiţiunea economică, ce-i compete şi esecuta programa viitorului séu.

Noi din parte-ne încă dorimŭ Siberiei din totŭ sufletulŭ, ca sĕ pótă înainta pe drumulŭ apucatŭ. In Jura-Siberiă trăesce şi se desvóltă o pornire ideală spre mai bine, unŭ *îmboldŭ viu spre înaintare.* Pofta de întreprindere şi unŭ simţŭ practicŭ, destoiniciă spre ajutorŭ propriu şi o şiretenia crescută în luptă cu referinţele naturale şi deşteptarea au alcătuitŭ din capulŭ locului moştenirea Siberiei rusescĭ. Dér aceste talente se află numai în formele lorŭ primitive, brute, încă neatinse de puterea progresivă a sciinţei, încă neprelucrate prin abilităţĭ istorice. Contopirea ueobositŭ activă a celorŭ mai eterogene elemente de popóre într'unŭ întregŭ, acestŭ procesŭ continuu de transformare a înriuritŭ puternicŭ asupra naturii Rusului siberianŭ. După cum arată acésta în tóte amĕnuntele sale *Iadrincev*, antropologulŭ are deplină dreptate sĕ vorbéscă de unŭ *tipŭ omenescŭ deosebitŭ alŭ Siberianilorŭ,* care tipŭ s'a desvoltatŭ într'o mĕsură órecare înaintea ochilorŭ noştri sub influinţa unei clime schimbate, a unui modŭ de viéţă schimbatŭ şi a ocupaţiunii schimbate şi de bună sémă sub influinţa unei amestecăturĭ a elementului indigenŭ. De trei sute de anĭ s'au amestecatŭ imigranţii rusescĭ cu indigenii de rassa urală-altaică, mai alesŭ în orientulŭ mai depărtatŭ predomnesce pe deplinŭ *tipulŭ întunecatŭ.* Pentru aceea se înflăcăréză gustulŭ frumóselorŭ siberiane mai multŭ pentru idealulŭ unei *amestecăturĭ* (corciturĭ) *brunete* séu *karym,* în vreme ce o Rusóică veritabilă (néoşă) *„capŭ-albŭ"* séu *maganyj* pune de totŭ puţinŭ preţŭ pe unŭ bărbatŭ brunetŭ. Imbrăcămintea, locuinţa, modulŭ economiei de vite şi de câmpŭ la Siberiacĭ încă corĕspunde întru tóte condiţiunilorŭ naturale locale. In tóte lucrurile şi-au însuşitŭ Siberianii totŭ ce a fostŭ mai bunŭ dela indigenĭ. După autorulŭ *Rowinskyj* se află în dialectulŭ ruso siberică nu mai puţinŭ de 3000 de terminĭ naţionalĭ (indigenĭ)! Décă amestecătura multi-laterală promovéză şi întăresce în adevĕrŭ bunătatea tipului şi puterea de resistenţă a organismului, atuncĭ s'a adeveritŭ pe deplinŭ acésta la Siberianŭ; trupulŭ lui este scundŭ şi trunchiosŭ, întăritŭ şi oţĕlitŭ în contra climei, înzestratŭ cu simţurĭ agere. Cultura şi desvoltarea spirituală mai înaltă i o va aduce-o viitorulŭ nu pré depărtatŭ.

In fine mai fiă atinsă şi cestiunea indigenilorŭ. Este cunoscutŭ, cum au tractatŭ concvistadorii rusescĭ mai nainte pe indigenĭ — de sigurŭ nicĭ mai bine nicĭ mai rĕu de cum au procedatŭ şi Anglosacsonii cu indigenii Australiei şi ai Canadei. Cu multŭ mai rĕu au prăpăditŭ bólele epidemice ale omului civilisatorŭ pe locuitorii autoctonĭ. Insĕ ca stricăciósă în gradulŭ celŭ mai mare s'a doveditŭ esploataţiunea economică, precum şi scur tarea drepturilorŭ indigenilorŭ; posesorii de odinióră ai ţĕrei suntŭ în timpulŭ de faţă aduşĭ cu totulŭ la sapă de lemnŭ. Noi nu nutrimŭ cu *Iadrincev* speranţa că se vorŭ mai susţiné pentru durată rĕmăşiţe de *Ostiacĭ* şi de *Samoiedĭ*, de *Tunguşĭ* şi de *Coriacĭ*; trebue sĕ privimŭ de o norocire, ca călĕtorii scienţificĭ ai seculului trecutŭ şi presentŭ ne-au lăsatŭ scirĭ despre moravurile şi modulŭ de viéţă ale acelorŭ seminţii de popóre nordice şi că cercetătorĭ ca *Castréne, Ahlquist, Radloff* şi alţii au prelucratŭ cu temeiu limbile acelora. Aboriginii, carĭ locuescŭ mai spre sudŭ, de rassă turcéscă şi mongolică, totŭ mai parŭ a prospera; dér şi la aceştia cresce lipsa şi nĕcazulŭ din ce în ce; éră sĕrăcia este premergĕtórea scăderii şi a pieirii. Nicĭ schimbarea sistemei de dare, nicĭ zelulŭ de convertire alŭ popilorŭ nu vorŭ puté impedeca decădenţa acestorŭ popóră; rassa rusésca are sĕ le înghiţă încetŭ, încetŭ, cu totulŭ, şi numai în tipulŭ de poporŭ deosebitŭ alŭ Siberiei vorŭ mai dura urmele lorŭ. Mai anevoe îşĭ va câştiga valóre rusismulŭ la Amurŭ; în punctulŭ acesta este ameninţată chiarŭ seriosŭ colonisaţiunea rusésca. Coloniştii chinesĭ batŭ şi isgonescŭ cu concurenţa lorŭ sdrobitóre şi eftină pe toţĭ rivalii rusescĭ; comerciulŭ micŭ şi grădinăritulŭ sĕ află deja de totŭ în mânile lorŭ.

Imprejurarea acésta, firesce, va avé influinţa sa binefăcĕtóre asupra desvoltării fiitóre a Siberiei; căcĭ vĕdêndŭ guvernulŭ rusescŭ pericululŭ, se va hotărî cu o oră mai curêndŭ la introducerea de reforme adêncŭ tăietóre, cassândŭ în acelaşĭ timpŭ şi deportaţiunea.

*) *»Conquistadores"*, plur., e cuvêntŭ spaniolŭ şi însemnéză *cei dintêiu cuceritorĭ* ai coloniilorŭ spaniole în America şi următorii acelora.

Ultime scirĭ.

Bucurescĭ, 14 Ianuariu. „Noua Revistă" află că s'a datŭ ordine pentru concentrarea reservelorŭ pe timpŭ de 25 ḑile, pentru óre-care manevre (?) ce se vorŭ face la Botoşanĭ.

Londra, 1 Ianuariu. „Times" crede că e vorba la Petersburgŭ de a trimite din nou pe generalulŭ Kaulbars în Bulgaria.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 15 Ianuariu. — Reichstagulŭ a respinsŭ septenatulŭ şi a votatŭ trienatulŭ. Cancelarulŭ imperiului cetĭ atuncĭ decretulŭ împĕrătescŭ prin care se disolvă Reichstagulŭ şi se ficséză nouĕle alegerĭ pentru 21 Februariu. (Septenatulŭ: convenţia militară pe şépte anĭ între statele germane, care compunŭ confederaţiunea germană séu imperiulŭ germanŭ; trienatulŭ: convenţia militară pe trei anĭ. — Red.)

DIVERSE.

Necrologŭ. — Subscrişii anunţă cu inima sfăşiată de durere, precumcă multŭ iubitulŭ lorŭ: soţŭ, socru şi moşŭ: *Alexandru Ursulescu,* parochŭ gr. or. în Lugoşŭ şi asesorŭ consistorialŭ, în urmarea unui morbŭ greu de plămânĭ, după suferinţe abia de vr'o 4 ḑile, în 29 Decemvre 1886 (10 Ianuariu 1887) la 1/2 pe 12 óre nóptea după împărtăşirea cu S. S. taine a adormitŭ în Domnulŭ în alŭ 64-lea anŭ alŭ etăţii, alŭ 44-lea alŭ fericitei sale căsĕtorii, şi alŭ 41-lea a preoţiei sale. Rĕmăşiţele pămênteşcĭ s'au depusŭ spre repausŭ eternŭ Mercurĭ în 31 Decemvre 1886 (12 Ianuarie 1887) în cimiteriulŭ gr. or. din locŭ la 1 óră după amédĭ. Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria eterna! Lugoşŭ, în 30 Decemvre 1886 (11 Ianuarie 1887). Soţia: Maria Ursulescu, născ. Belu. Ginerele: Iosifŭ Tempea, preotŭ şi profesorŭ gimnasialŭ. Nepoţii şi nepótele: Liviu Tempea, Valeriu Tempea, Mariu V. Tempea, Ofelia Ursulescu, Letiţia Tempea.

Rĕsbunarea unui elefantŭ. — In unulŭ din teatrele Parisului s'a petrecutŭ ḑilele aceste unŭ accidentŭ fórte gravŭ, de care este vinovată de-altmintrelea chiar victima. In acea séră se representa piesa: »In jurulŭ lumei«, de Jules Verne. In acéstă piesă figuréză şi unŭ elefantŭ, în marea ceremoniă a Indienilorŭ. Animalului i se dăduse în acea séră unŭ nou conducĕtorŭ, care, cu câteva minute mai înainte d'a veni pe scenă, lovise pe elefantŭ. Totuşĭ animalulŭ se supuse şi se lăsă sĕ fiă adusŭ pe scenă de noulŭ sĕu conducĕtorŭ. Indată însĕ ce se reîntórse între culise, îlŭ lovi cu tromba peste burtă şi apoi astfelŭ, ameţitŭ, îlŭ apucă de mijlocŭ şi-lŭ repeḑĭ c'o putere îngrozitóre câtre unŭ ḑidŭ, la o depărtare de doi metri. Nenorocitulŭ a fostŭ ridicatŭ într'o stare ce nu se póte descrie. Cu tóte îngrijirile ce i s'au datŭ la momentŭ, se crede că elŭ nu va scăpa.

Limba mănuşilorŭ. — In Parisŭ e o nouă limbă la ordinea ḑilei, care permite înamoraţilorŭ sĕ se înţelégă în secretŭ când se află în societate. Punêndŭ mănuşa stângă pe cea dréptă, însemnéză: »da«: apucândŭ cu mâna stângă amêndouĕ mănuşile, însemnéză: »nu«; mototolirea mănuşei stânge însemnéză indiferenţă; bătândŭ cu amêndouĕ mănuşile propria mână stângă, însemnéză că'şĭ dau întelnire; întinḑêndŭ cu gândire mănuşile în lungime, însemnéză: „iubire neschimbăciósă"; ora întelnirei se face cunoscută, întinḑêndu-se singuraticele degete ale mănuşilorŭ până ce se ajunge cifra, mânia se esprimă prin aceea, că se scóte mănuşa din mâna stângă şi se încércă a o trage în mâna dréptă; décă vréi sĕ avertiseḑĭ de ceva séu décă ameninţă unŭ periculŭ, scoţĭ mănuşa şi o'ntorcĭ pe dosŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

---

pulŭ modernŭ. Décă o regiune órecare s'ar îndĕrĕtnici a rĕmâné în isolare şi esemplulŭ ei ar deveni normativŭ de sigurŭ civilisaţiunea ar rĕmâné staţionară.

Mai departe nu se póte închipui ca unŭ schimbŭ perpetuelŭ de producte materiale sĕ nu tréca şi la cele imnateriale şi avêndŭ aceste locŭ între popóre sĕ nu modifice disposiţiunile lorŭ morale unulŭ faţă cu celălaltŭ şi sĕ nu-lŭ facă sĕ progreseze. Prin comerciu se nascŭ legăturile cele mai strînse între omŭ şi omŭ, naţiune şi naţiune, poporŭ şi poporŭ, căcĭ prin acestea are mijloculŭ de a se cunósce. Dér nu numai cunoscinţa ci şi dependinţa reciprocă sĕ nasce din comerciu şi în urma acesteia ferirea reciprocă de vătĕmare devine aşa ḑicêndŭ o îngrijire de frunte. Estirparea urilorŭ din instinctŭ séu obiceiu, micşorarea rivalităţilorŭ politice, tendinţa cătră concordiă, órecare asemĕnare de năravurĭ, cooperaţiunea aceloraşĭ idei civilisătóre avêndŭ locŭ în sînulŭ masselorŭ, mersulŭ ascunsŭ séu patentŭ alŭ geniului omenescŭ cătră unulŭ şi acelaşĭ idealŭ moralŭ, politicŭ şi economicŭ, preste totŭ, într'unŭ cuvêntŭ órecare opintire cătră unitate, celŭ puţinŭ întru câtŭ e posibilă: acestea suntŭ resultatele morale înainte de tóte ale unei practice de schimbŭ internaţionalŭ pe o scară întinsă. Aceleaşĭ resultate morale le are comerciulŭ şi când se esercită numai în interiorulŭ unei singure ţĕrĭ între indiviḑii unuia şi aceluiaşĭ poporŭ; carĭ au cu atâtŭ mai mare trebuinţă de a se cunósce, a trăi în armonia umĕrŭ la umĕrŭ în ḑile de grele cercărĭ.

Orĭ din ce punctŭ de vedere vomŭ privi, rolulŭ comerciului este acela alŭ unui bunŭ tată de familiă, décă-mĭ este permisă acéstă comparaţiune. Precum unŭ bunŭ tată de familiă nu pregetă în nicĭ o împrejurare a străbate depărtărĭ marĭ prin ostenele şi pericule, ba chiar prin pericule ameninţătóre, pentru a provedé familia sa cu cele necesare, reservându şĭ pentru sine numai o mică părticică din cele câştigate, totŭ asemenea comerciantulŭ aduce din unghiurile cele mai depărtate ale globului articolele cele mai diferite pentru marea familiă a Societăţii.

Precum unŭ părinte bunŭ va avé totdéuna la inimă mulţămirea familiei sale, totŭ asemenea comerciantulŭ va căuta sĕ posédă încrederea şi sĕ mulţăméscă societatea în care se află. Consciinţa părintelui e împăcată când familia nu are nimica de doritŭ în tóte privinţele, carĭ depindŭ de elŭ, de asemenea comerciantulŭ numai atuncĭ se póte aştepta la resultate satisfăcĕtóre, carĭ sĕ-i servéscă la împăcarea inimei, când va lucra conformŭ principiilorŭ de echitate şi dreptate.

Precum unŭ tată de familiă se îngrijesce ca membrii acesteia sĕ nu ducă lipsă în nimica, totŭ asemenea comerciantulŭ va îngriji de societate, căcĭ esistă la elŭ unŭ interesŭ individualŭ, care stă în armonia perfectă cu interesulŭ generalŭ. Lumea trăesce prin comercianţĭ în starea de civilisaţiune de adĭ, ér comerciulŭ nu póte esista decâtŭ numai prin lume. Numai prin comerciu putemŭ profita de binefacerile naturii pe punctele cele mai depărtate ale globului. Comerciantulŭ are înalta misiune de a representa naţiunĭ întregĭ, popóre în tóte ţinuturile universului locuitŭ. Cine altulŭ décâ nu pofta de a face comerciu a îndemnatŭ pe ómenii de sciinţe a purta drapelulŭ civilisaţiunii în stepele cele mai infiorătóre ale Africei, Australiei etc.? Ce chaosŭ, ce măcelŭ îngrozitorŭ ar presenta planetulŭ nostru, décă dependinţa provocată prin comerciu şi prin acesta civilisaţiunea, ar fi lăsatŭ încă locŭ simţului naturalŭ de ură neîmpăcată de gelosiă!! Comerciulŭ însĕ nobilitéză în scóla sa cosmopolită! Prin elŭ principiulŭ adevĕratŭ creştinescŭ se înalţă la adevĕrata lui valóre. „Ce ţie nu-ţĭ place altuia nu face« devine unŭ simbolŭ, care câştigă din ce în ce în validitate ér admoniţiunea *„sĕ trăiţĭ ca fraţii şi sĕ vĕ ajutaţi unii pe alţii"* e o condiţiune sine qua non a esistenţii comerciului şi prin elŭ alŭ omenirei, căcĭ omenire în adevĕratulŭ sensŭ alŭ cuvêntului e lumea civilisată ridicată preste stadiulŭ speciilorŭ animalice!

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Ianuariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	102 45
Rentă de hârtiă 5%	92 20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117 —
Bonurĭ rurale ungare	104.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104. —
Bonurĭ rurale transilvane	104 —
Bonurĭ croato-slavone	104 —
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.60
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 20
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	—.—
Renta de hârtiă austriacă	81 55
Renta de arg. austr.	82 70
Renta de aurŭ austr.	11 2 7
Losurile din 1860	137.60
Acţiunile băncei austro-ungare	847.—
Act. băncei de creditŭ ung.	298.50
Act. băncei de creditŭ austr.	290.10
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	9.99
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.95
Londra 10 Livres sterlinge	126.65

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 32 Decemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92—	93—
Renta rom. amort. (5%)	93½	94½
» convert. (6%)	86¼	87—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	33—	36—
Credit fonc. rural (7%)	101--	102—
» „ „ (5%)	85¼	86—
» » urban (7%)	98—	99—
» » » (6%)	91¼	92—
» » » (5%)	81½	82—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.60	17.85
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.03—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 15 Ianuariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.41	Vênd.	8.43
Argint românesc	»	8.40	»	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.98
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.33
Imperialĭ	»	10.30	»	10.33
Galbenĭ	»	5.92	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2 18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.55	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clujiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3 24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4 07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Clujiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.[illegible]0	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 3[illegible]	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2 48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.[illegible]0	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3[illegible]	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3 49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.04	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6 28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 47
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12 42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernes